

AÇIKTAN ALANLAR, AÇIKTAN VERENLER

Aydınlık Gazetesi, 4 Kasım 2014

Yıldırım Koç

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, kısa bir süre önce yaptığı açıklamada, Türkiye’de sigortalı işçilerin yüzde 41’inin asgari ücret aldığını açıkladı.

Türkiye’de ücret düzeylerine ilişkin araştırma yapacak kişiler açısından bu açıklama son derece önemlidir. Bu konuda en üst yetkili konumundaki kişinin sağlam kamu kaynaklarına dayanarak verdiği bu rakamlar hiç kuşkusuz doğru olarak kabul edilecektir.

Peki, bu rakamlar doğru mu?

Değil.

Türkiye’de çalışma yaşamındaki gerçekleri bilmezseniz, resmi rakamların hangilerinin doğru, hangilerinin yanıltıcı olduğuna karar veremezsiniz.

Türkiye’de resmi kayıtlardaki ücretlerden iki tür sapma söz konusudur.

Bazı işçilerin gerçek ücretleri, Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarında gözükenden üstündedir. Bunlar, “açıktan alanlar.”

Bazı işçilerin gerçek ücretleri, SGK kayıtlarında gözükenden altındadır. Bunlar, “açıktan verenler.”

Önce üstünde olanlara bakalım.

AÇIKTAN ALANLAR

AKP iktidarının önemli başarılarından biri, kaçak işçiliğin önemli ölçüde önlenmesidir. Sigortalı işçi sayısı 2002 yılında 5,2 milyondur; 2014 yılı Temmuz ayında 13,6 milyon oldu. Artışın önemli bölümü kaçak işçiliğin önlenmesinin sonucudur; bir bölümü de yeni işçileşen kitledir.

Kaçak işçilik önemli ölçüde önlendi; ancak işveren ve hatta bazı işçiler, gerçek ücret miktarı üzerinden sosyal güvenlik primi ve vergi ödemek istemiyor. Özellikle ekonomik krizin yaşandığı koşullarda işgücü maliyetlerini düşürmek isteyen işverenlerle, işini kaybetmeden mevcut koşullarda net gerçek gelirini korumak isteyen işçinin çıkarları örtüşür; kaçak işçilik yaygınlaşır. Kaçak işçilik mümkün değilse, sigorta primi ve vergi yükümlülükleri asgariye indirilmeye çalışılır. Mali yükümlülükleri asgariye indirmenin yolu, işçinin ücretinin SGK’ya ve Maliye’ye asgari ücret olarak gösterilmesi ve bankaya bu miktarın yatırılması; gerçek ücretle asgari ücret arasındaki farkın açıktan ödenmesidir. İşçinin sağlık giderlerini karşılayacak ve emekliliği için gün ekleyecek bu uygulamanın işçi açısından olumsuz sonuçlarına işçi katlanır.

Türkiye’de asgari ücret aldığı belirtilen yüzde 41’lik bölümün epeyce bir kısmı, gerçekte asgari ücretin üzerinde ücret alan, ancak kayıtlarda asgari ücret alıyor gösterilen kişilerdir.

Bunlar açıktan alanlar.

AÇIKTAN VERENLER

Son yıllarda bir de açıktan verenler çıktı.

Beğenin beğenmeyin, AKP iktidarları döneminde asgari ücretin satınalma gücü yüzde 60 kadar yükseldi.

Bu arada ücretlilerin sayısı da 2002 yılında yaklaşık 10 milyondan, 2014 yılında 17 milyona çıktı.

Yeni işçileşen kişilerin önemli bir bölümü, tarım sektöründeki çöküş nedeniyle işçiliğe başlayan insanlar. Bu insanların bir bölümü köylerde oturuyor; bir bölümünün köyden ufak tefek de olsa bir geliri var.

Bu insanlar sigortalı olmayı haklı olarak çok önemsiyorlar. Sigortalı olmasalar, genel sağlık sigortası primi ödemek zorunda kalacaklar.

İşverenler de bunu biliyor.

Ayrıca işsizlik da can yakıyor.

O zaman işçi ile işveren anlaşiyor. İşçinin ücreti bankaya yatıyor; işçi aldığı paranın bir bölümünü işverene iade ediyor.

Linyit ve taşkömürü işçilerinin ücretlerinin asgari ücretin en az iki katı olmasına ilişkin bir düzenleme getirildi.

Burada da işçinin ücreti bankaya yatıyor; işten çıkarılmak istemeyen işçi bu ücretin bir bölümüyle geçinmeyi kabulleniyor ve ücretin geri kalanını işverene iade ediyor.

Açıktan verenler de bunlar.

Gelin siz Türkiye’de bilimsel çalışma yapın; ücretlilerin gerçek gelirlerindeki gelişmeleri izleyin.